

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS BENES ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr K. SCHILDER, Kampen.

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr E. T. v. d. Born, Helpman (Gr.); Ir B. ter Brugge, Almelo; Dr K. J. Cremer, Kampen; Dr R. J. Dam, Kampen; Dr A. C. Drogendijk, Dordrecht; Dr D. van Dijk, Groningen; Dr K. Fernhout, Baarn; Drs D. J. Galle, Haarlem; Mevr. G. Gilhuis-Smitskamp, Mijndrecht; Dr J. H. Hagenbeek, Zwolle; Dr J. van Herken, Ermelo; A. Janse, Biggelerke; Dr P. Jasperse, Leiden; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr E. D. Kraan, Vlaardingen; A. Kuiper, Utrecht; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr J. v. d. Linden, Tzum; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Drs Joh. Luijkenaar Francken, Rotterdam; Mevr. J. M. Th. Luijkenaar Francken-Schreuder, Rotterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr A. Ringnald, Ermelo; P. J. Risseuw, 's-Gravenhage; C. Rijnsdorp, Rotterdam; A. Schilder, 's-Gravenhage; Dr G. K. Schoep, 's-Gravenhage; Dr R. Schippers, Wanswert; Dr J. Smelik, 's-Gravenhage; Drs H. Smilde, Groningen; Drs H. Smitskamp, 's-Gravenhage; Dr N. Streefkerk, Wollega; D. Stroo, Bussum; J. Strikwerda, Zeist; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia, Pa.; Dr J. Thijss, Zwolle; Dr C. Veenhof, Haarlem; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr M. Vreugdenhil, Meliskerke; Dr F. de Vries, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Franeker; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage; Jan Zwart, Zaanstam.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan:
Prof. Dr K. SCHILDER, Vloeddijk 101, Kampen.

OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes.
Drukkers-Uitgevers:
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f 2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f 7.50 en voor Ned.-Indië f 6.— per jaar.
Advertentiën: 25 ct. per regel. — Losse nummers f 0.15.

HOOFDARTIKEL: Het recht van den oorlog. XI. — Uit de Schrift: Het sleepnet, (Matth. 13:47). — Kerkelijk Leven: „Verzekerd uit de vruchten“ (Antwoord aan Dr Th. Delleman.) I. „Pro Ecclesia“, „Om Sions wil“, Geloofsverzekering en Zelfonderzoek, V. — Even Parkeerden: Kampioenen Gods! — Acta van de Classis Neder-Veluwe 1592-1620. XII. — Muzikale Kroniek: „Petrus Dathens Psalmen Davids“, V. — Brief uit Amerika: „The Presbyterian Church of America“, — Zending en Evangelisatie: De Generale Synode en de Zending. — Perschoonw. — Kerknieuws.

HOOFDARTIKEL

Het recht van den oorlog.

XI.

De vraag, hoe ons geloof belijden moet omtrent het koninkrijk Gods is voor vele gereformeerden weer levendig. Het kwam uit in citaten van nieuwe literatuur, die de vorige artikelen gaven. Het kan ook worden afgelezen uit het programma van het 19e congres der C.S.B. (calvinistische studentenbeweging), dat over enkele weken gehouden zal worden. De Graaf zal er refereren over Het koninkrijk Gods, en Prof. Dr V. H. Rutgers over Het koninkrijk Gods en het staatsleven.

Maar de vraag naar den zin van het rijk der hemelen, waarover de Schrift zoo dikwijls spreekt, heeft natuurlijk ook vroeger bezigheid aan den geest gegeven. En ook toen bleek de kwestie der verhouding van dit rijk van God en Zijn Gezalfde tot de uitoefening van Gods soevereiniteit in den ganschen kosmos (de door de schepping toebehoorende en na den zondeval door genade bewaarde tijdelijke wereld en haar orde) aan de orde.

In een lezing uit 1881 zegt Bavinck, dat het onderling verband tusschen „de tijdelijke en de eeuwige, de aardse en de hemelsche“ goederen en van de moeilijkste problemen is, die er bestaan. Maar een tegenstelling mag tusschen die beide toch niet gemaakt worden. Integendeel, het rijk Gods geeft aan de uiterlijke dingen hun oorspronkelijke bestemming terug. Al het aardse, voor zoover het door Christus is gereinigd en gewijgd, vormt samen het rijk van God. En Bavinck, zoo zegt hij daar, laat zich dan ook — ondanks nog zooveel dat er tegen pleit — de gedachte niet ontnemen, dat het Rijk van God de wezenlijke inhoud, de kern en het doel der gansche wereldgeschiedenis is; hij laat zich het geloof en de hoop niet ontzinken, dat de geschiedbeschrijving zooals die door Israëls profeten aanvankelijk is opgevat en door Paulus in zijn brief aan de Romeinen zoo diepzinnig en heerlijk is voortgezet, ten slotte zal blijken de ware wezen, namelijk, dat de geschiedenis der staten en volken haar leidende gedachte en verklaring vindt in het Koninkrijk der Hemelen.

Toch mist men ook bij Bavinck soms de doortastendheid, die hem zou gebracht hebben tot het niet meer stellen van de vragen op een wijze, die doet denken aan een luthersch getint dualisme. Hoewel hij op dezelfde bladzijde de tegenstelling tusschen rechtshandhaving en liefgebetoon van de hand wijst, en in het kruis van Christus het krachtigste bewijs ziet van de verzoening der barmhartigheid met de gerechtigheid, maakt hij ook een tegenstelling van de rechtsorde en het gebod van Gods koninkrijk.

Dan móet men zich toch herinneren, dat geen rechtsorde een zelfstandig, eigenmachtig bestaan heeft tegenover het koninkrijk van God. En men ga dan nog een stap verder dan Prof. Gros-

der overheid herstelt, wat door de zonde is verwoest, want door de overheid is er een ordelijk leven mogelijk op de aarde; en die ook toegeeft, dat dit herstel afdaalt uit de opstandingsheerlijkheid van Christus. De opstanding van Christus nu is de overwinning in den strijd voor het koninkrijk Gods. Men ga nog een stap verder, zeggen we. En belijde met Prof. Dooyeweerd, dat de staat als typische verbandstructuur om der zonde wil tenslotte alleen de tijdelijke uitdrukking kan zijn van de hoventijdelijke wortel-eenheid van overheidsmacht en overheidsgerechtigheid in Christus als Koning en Heerscher over het staatsleven en als Verlosser van de ontbindende werking der zonde in het leven der volkeren, d.i. als Koning der gemeene gratie.

Dit belijden rust, zoo gelooven we, in de Schrift.

Toen God hemel en aarde geschapen had, regeerde Hij als Koning over heel Zijn werk en hij stelde den mensch op de aarde, om over haar in Zijn naam heerschappij te voeren en Hem daarvan de eer te geven. Dat is de oorspronkelijke toestand.

Van meetaf had dus de mensch, zeg liever Adam, het hoofd der menscheid, een machtspositie in het koninkrijk Gods. Hem was gegeven alle heerschappij op de aarde. Hij was de ambtsdrager, de gezalfde des Heeren, in het koninkrijk des Heeren.

Wanneer Adam afvallig wordt blijft God wel Koning, maar de mensch ziet dat niet meer en spreekt het niet meer uit, staat daarenboven God tegen, doordat hij zich heeft gegeven aan den grooten tegenstander Gods, den Satan, die zijn rijk gesteld heeft tegenover het rijk Gods.

Doch God vernietigt dit rijk van den satan, en handhaaft Zijn koninkrijk, handhaaft ook in Zijn verlossende genade de positie, de roeping, het ambt van den mensch in dat rijk. Hij doet dit, doordat Hij Zijn eeniggeboren Zoon geeft tot een Middelaar en Hoofd der nieuwe menscheid. Na den zondeval wordt het zaad der vrouw, de tweede Adam, de Messias, d.i. de Gezalfde des Heeren in het koninkrijk des Heeren geprofeet.

In Israël schenkt God een afschaduwing der verzoening van Zijn afvallig volk door het bloed van dezen Christus, maar ook een afschaduwing van Diens heerschappij in wat de Schrift dan uitdrukkelijk noemt het koninkrijk des Heeren. Er wordt gezegd tot de afvalligen in Israël, die zich door Jerubeam tot den dienst der gouden kalveren lieten verleiden: „gij denkt u te versterken tegen het koninkrijk des HEEREN, hetwelk in de hand is der zonen van David“. II Kron. 13:8.

Bij het openlijk optreden in de wereld van den tweeden Adam, het Zaad der vrouw, den Zoon des menschen, den Zoon van David heet het, dat het koninkrijk Gods of het koninkrijk der hemelen gekomen is.

Meteen ontstaat een reeks misverstanden.

De van God afgevalen menscheid is afgodisch in merg en been. Tengevolge van de alleen door God zelf te stuiten, doch alle verdorven menschenharten stormenderhand overwinnende macht van 't rijk der duisternis heerscht het afgodisch levensbeginzel alom; en het bespaart geen door God ordelijk geschapen en gesteld levensverband zijn verwarring; zoodat ook de betekenis van den staat en het ambt der overheid verdorven is. In de historische ontwikkeling tot op de volheid des tijds is de despotenstaat ontstaan: de staat, waarvan Daniël gedroomd heeft en die in de Openbaring aan Johannes geteekend wordt in haar ontwikkeling tot den afgod der wereld.

Als men in Israël, buiten den Christus om, in een idealisme dat wortelt in de farizeïsche gerechtigheidsleer, zich iets bewust wordt van het

afgodisch karakter van den despotenstaat, vervalt men in zelotisme; het is door zijn onvermijdelijk revolutionair karakter veroordeeld.

Maar de natuurlijke mensch kent geen andere tegenstelling, dan die van revolutie of legalisme; in een aan de stellingen der vorige eeuw herinnerende taal zou men misschien kunnen zeggen: hij is revolutionair of contra-revolutionair.

Dus wordt de prediking van Johannes den Dooper en van Christus zelf over het nu gekomen koninkrijk Gods verstaan vanuit het vleeschelijk dilemma: het despotisme van de gangbare koninkrijken der wereld... of het revolutionair verzet ertegen. Ook de natuurlijke mensch in Zijn discipelen schreef aan Christus een verijnd zelotisme toe. En de acte van beschuldiging tegen Hem ingebracht voor Pilatus maakt ook die tegenstelling: de keizer, die belastingen innen doet... en Christus, de Koning. „Wij hebben bevonden, dat deze het volk verkeert, en verbiedt den keizer schattingen te geven, zeggende dat Hij zelf Christus, de Koning is.“ Luk. 23:2.

Gedurig heeft Christus het vermoeden en de beschuldiging van revolutionair zelotisme van de hand gewezen. Geef den keizer wat des keizers is... Mijn koninkrijk is niet van deze wereld.

Doch daarmee heeft Christus geesins Zijn koninkrijk verloochend. Ook voor Pilatus heeft Hij gehandhaafd dat Hij de Koning der Joden was. Luk. 23:3. De Schriftplaatsen, die door de eenigszins aan Luther georiënteerde theologen dan ook met voorliefde worden genoemd, bevestigen hun gevoel niet. Christus heeft Zich niet laten opdringen het in een afgodische wereldontwikkeling ontstane en door het vleeschelijk menschenhart gestelde entweder-oder van den concreten afgod-staat of het mogelijk succesvol revolutionair verzet tegen dezen. Hij heeft tusschen die beide verwerpelijke termen van een valsche tegenstelling geen keus gedaan. In de Evangelien krijgen de zeloten geen kans; telkens, wanneer de omstandigheden hun kijk naar voren brengen, wordt dit streven bij den wortel afgesneden. Maar als elders in de Schrift aan de orde komen de vragen, die de ontwikkeling van den despotenstaat stelt aan de ontwikkeling van Zijn Koninkrijk, blijkt ook van geen dageraad voor dezen vorm van de koninkrijken der wereld. De Openbaring aan Johannes is in dit opzicht niet voor misverstand vatbaar.

Doch we moeten nog even langer bij de Evangelien stilstaan.

Want er is van verschillende kanten al zoo vaak gezegd, dat juist daar het koninkrijk Gods uitkomt in zijn religieus-ethisch karakter, dat men het is gaan gelooven. Ook al aanvaardt men daarbij dan nog niet een tegenstelling met „van politieke aard“, omdat men het roepen om een ethische politiek niet wil afwijzen, dan is nog in deze omschrijving aan het koninkrijk Gods een begrenzing opgedrongen, die de Schrift niet aangeeft.

God heeft immers de wereld met al haar ordeningen geschapen om Zijn koninkrijk te zijn. En in het verlossingswerk handhaaft Hij dat koninkrijk door het Middelaarschap van den tweeden Adam, zooals de oorspronkelijke toestand had moeten verheerlijkt worden door de trouw van den eersten Adam.

De Schrift maakt dan ook geen tegenstelling tusschen het koninkrijk van God en het koninkrijk van Christus. Efeze 5:5 zegt, dat geen ongeloofige erfenis heeft in het koninkrijk van Christus en van God. Duidelijk blijkt dit ook uit Matth. 14:41 v.v. Daar heet het koninkrijk der hemelen in zijn aardse verschijning het koninkrijk van den Zoon des menschen; terwijl daarna de toestand van heerlijkheid wordt aangeduid met den naam ko-

IN H. V.

nitt te Haarlem.

KERK.

mpman te Ommen.
e Soestdijk.
e Zwolle.

st: 2 Petr. 1:1-9.

KERK.

Ork.
orst.
oorthuizen te Wesp.
ijnburg te Zeist.
V.).

en-Hardinxveld.
te Daarle.
te Dwingelo.
n Duykeren, hulppred.

Bruinisse.
teyver te Maasdam.
Boer te Groningen
voorg. Pr. Bond te

lppred. te Rotterdam.
ijn te Franeker.

ge.
Hardinxveld.
all, hulppred. te

Patten (Veluwe).

kst: Openb. 21:22.
Joh. 4:13 en 14.

. Muziektijdschrift

DE HARPE

met

delijksche Muziekhijsje

f 1.50 per jaar

redactie van P. PIJLMAN

proef met een abom

en U zult algehele

doening smaken.

ministratie-Adres

ersstraat 94 - Amsterdam

J. C. WIRTZ Gz.

NOPT OVERZICHT

KERKESCHIEDENIS

ZESDE DRUK

Prijs 40 cte.

ghaar bij den boekha

en bij de uitgevers

ERBAAN & LE COINTRE

Goes